

членів кредитної спілки на депозитні рахунки здійснюється кредитними спілками на підставі ліцензії на залучення фінансових активів із зобов'язанням щодо наступного їх повернення. При цьому для провадження нею діяльності із залучення фінансових активів із зобов'язанням щодо наступного їх повернення та/або з надання коштів у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту, – положення про фінансові послуги кредитної спілки та примірні договори про надання фінансових послуг, що є додатками до положення.

Крім того у даному нормативно-правовому акті закріплюються норми, що містять додаткові вимоги у вигляді обов'язків кредитних спілок як суб'єктів, які надають фінансові послуги в частині залучення фінансових активів із зобов'язанням щодо наступного їх повернення та/або надання коштів у позику, в тому числі на умовах фінансового кредиту. Більшість цих норм має бланкетний характер і посилаються на положення Закону України «Про КС» щодо здійснення управління спілкою, прийняття нових членів та гарантування їхніх прав.

Як впливає зі ст. 8 Закону «Про КС» деякі з видів діяльності кредитних спілок не підлягає ліцензуванню. Так, надання фінансових кредитів за рахунок капіталу кредитної спілки, а також коштів об'єднаних кредитних спілок, залучених кредитною спілкою, що є їх членом, та коштів спільних фінансових фондів асоціацій кредитних спілок, утворених їх членами, не вимагає наявності ліцензії. Такі положення потребують визначення засобів захисту членів КС від ризиків втрати їх внесків.

Література:

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. *Офіційний вісник України* від 28.03.2003, № 11, стор. 303, ст. 462.
2. Про кредитні спілки : Закон України від 20.12.2001 № 2908-III. *Офіційний вісник України* від 01.02.2002, № 3, стор. 1, ст. 79
3. Про внесення змін до Положення про Державний реєстр фінансових установ та визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України : затв. Розпорядженням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 28.11.2013 № 4368. *Офіційний вісник України* від 14.01.2014, № 3, стор. 195, стаття 79.

4. Степанова А. А. Суперечності та перспективи розвитку кредитних спілок в Україні : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2009. 20 с.

5. Славова Н. О. Господарсько-правовий статус кредитних спілок : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. НАН України, Ін-т екон.- прав. дослідж. Донецьк. 2010. 18 с.

Popovych T. G. ,

*researcher of Academician F. H. Burchak Scientific Research Institute
of Private Law and Entrepreneurship of NALS of Ukraine*

IMPROVEMENT OF THE CONCEPTUAL APPARATUS OF ECONOMIC LAW IN THE FIELD OF STANDARDIZATION (ON THE EXAMPLE OF EUROPEAN EXPERIENCE)

Legislation in Ukraine defines standardization as an activity consisting of establishing provisions for general and multiple use in relation to available or possible tasks with the aim of achieving the optimal level of regulation in a particular area (Part 1 of Article 1 of the Law of Ukraine “On Standardization” of 15.01.2015 No. 124-VIII). To date, the legal definition excludes the last part that the result of standardization is an increase in the degree of conformity of products, processes and services to their functional purpose, the removal of barriers to trade and the promotion of scientific and technical cooperation. This, in our opinion, was not expedient and indicates a disregard for the purpose of such activity.

This is the definition of standardization as activity. At the same time, in Ukraine, the approach to understanding standardization as a quality assurance process is sometimes applied, when the legislation on standardization creates a legal basis for determining the quality of goods, services, etc. [1, p. 102]. Recently, one of the key issues in the scientific, technical and economic development of countries is the quality of production. Improving the quality of products (products, processes, works, services) – this is a problem not only consumer or technical, but also economic, so-

cial and political [2, p. 41; 3, p. 398–399]. In our opinion, only after the introduction of legislation on standardization we can speak about the appearance of legislation on quality. Standardization has always existed due to economic activity, but today the subject of legal relationships, which essentially regulates standardization, is commonly called food security, meat security, product quality [4, p. 90–91; 5, p. 234]. Standardization is one of the tools for managing business activities. So in the theory of economic law, it finds its place among the main means of regulating the state's influence on the activities of economic entities [6, p. 3; 7, p. 5; 8, p. 24; 9, p. 18; 10, p. 293; 11, p. 173]. Some scholars believe that standardization and other means of regulating the state's influence can balance public and private interests, which will allow economic entities to focus on improving economic performance [12, p. 180].

In international practice, since 1962, when ISO adopted the first definition of the term “standardization”, its refinement periodically took place, reflecting the development of standardization due to the level of development of scientific and technological progress. The modern term in the interpretation of ISO has the following definition: “standardization is an activity aimed at achieving the optimal degree of ordering in a particular industry by establishing provisions for the general and reusable use of real or existing tasks” [13]. This activity consists of the processes of developing, issuing and implementing standards. The important benefits of standardizing ISO / IEC Guide 2: 2004 (Standardization and Related Activities – Common Dictionary) are improving the suitability of products, processes and services for their intended purpose, preventing barriers to trade and promoting technical cooperation.

The security objective of standardization in official international and national documents is not explicitly mentioned, but when a separate type of document is being developed, it necessarily refers to the need to take into account security factors, since each product has an impact on the environment at all stages of its life cycle, from the extraction of resources to life-long processing and the need to reduce the potential negative impact on the environment of the product. It is recognized throughout the world, and as a practical tool for solving these issues, as well as a tool for regulating sustainable international trade, is the guide to ISO Guide 64:

2008 “Guidelines for addressing environmental problems in commodity (production) standards.”

The European Committee for the Coordination of Standards, which became the central body of the EU in this area, was established at the unification of European countries. In the future, the relationship between standardization and legislation at European level was developed and developed by the European Committee for Standardization (renamed since 1970) in accordance with the so-called “new approach” to technical harmonization and standards, which was introduced in 1985 (here and below the analysis of material from official website – www.cen.eu). It is then that the European Union adopts supranational legislation (the EU Directive) which defines the basic requirements for security and other aspects of public interest that should be part of the goods and services sold on the single market. If necessary, the European Commission issues standardization (mandates) requests to the European Standardization Organizations (CEN, CENELEC – European Committee for Standardization in Electrical and Electronics – and ETSI – the European Institute for Telecommunication Standardization) responsible for the preparation of technical standards and specifications, which facilitates compliance with these basic requirements. At the same time, all national authorities must recognize that all manufactured goods (and services rendered) in accordance with harmonized standards are presumed to comply with the essential requirements of the relevant EU legislation. European standards have been and remain voluntary since the beginning and therefore there is no legal obligation to apply them (EN 45020: 2006 – Standard vocabulary (ISO / IEC Guide 2: 2004 [14]). Any manufacturer (or service provider) who decides not to comply with a harmonized standard, is required to prove that their products (or services) meet other essential requirements.

In the world, including the EU, there are technical barriers to trade and they solve these problems through tools and requirements of standardization. According to the New Approach and Related Directives (for example, HRN EN 45020: 2004, Standardization and related activities – General vocabulary (ISO / IEC Guide 2: 1996; EN 45020: 1998) [15], there are “standardization”, “regulation” and “Technical regulation”. There is an understanding of standardization as organizing active activi-

ties in the field of regulation, and regulations and technical regulations are understood by Europeans as regulatory acts. It is believed that the literal translation of “technical regulation” as “tekhnichne rehulyuvannya” has led to the false understanding that there is a system of technical regulation in Europe along with standardization.

In our opinion, the modern understanding of standardization should be broader and sound like this: “standardization – the activity consisting in the establishment and application of provisions for general and repeated use of existing or potential tasks and aimed at achieving the optimal degree of order in a certain area of public life in order to ensure your goal”.

We believe that in the modern sense of standardization we are talking about two components: technical and safety. The technical components is a classic, historically evolving and defining technical requirements. The safety components arose in the middle of the twentieth century, when it became clear that raising the standard of living in our society, which is the main feature of scientific and technological progress, should not be in conflict with the social necessity of preserving the environment and strengthening human health as the main indicator in determining the level of development of society. Standardization manifests itself both in statics and in dynamics. In a static state, standardization establishes regulations, standards, regulations and other requirements. In dynamics, standardization works in the form of a comparison of documented requirements and existing objects of standardization. Such procedures are called conformity assessment, the result of which is the issuance of a compliance document, based on a decision taken after a critical review that the fulfillment of specified requirements has been proved (Article 1 of the Law of Ukraine “On Technical Regulations and Conformity Assessment”). Standardization in its classical (technical) sense was considered only in the statics, which did not allow and does not allow to assess the achievement of the goal of standardization and to match the result for the purpose of economic activity. That is why, realizing its humanistic and social function, Ukraine has introduced procedures for confirming the conformity of goods and services with the requirements of standardization. Such confirmation is an integral part of standardization as a process and is si-

multaneously used as an additional tool for regulating economic activity. Conformity assessment is mandatory only if it is clearly indicated in the technical regulations (Article 14 of the Law of Ukraine “On Technical Regulations and Conformity Assessment”). This procedure confirms the fulfillment of certain requirements relating to products, processes, services, systems, persons or bodies. Legislation Ukraine voluntarily called conformity assessment beyond the requirements of technical regulations because it is carried out on a voluntary basis, in any form, including testing, declaration of conformity, certification and inspection, and compliance with any stated requirements (Art. 24 of the Law of Ukraine “On technical regulations and conformity assessment”).

Quite often there is an opinion about the scope of technical regulation of the sphere of standardization. It is worth to analyze in detail the ratio of standardization-technical regulation (as activity). The nature of the technical regulation – a regulation that is part of the separate species of social regulation. Nature standardization is social regulation in the form of organizing society activities to a more harmonious functioning of a community or part of it.

From the above we come to the conclusion that standardization stems from social regulation, generates norms of a technical, organizational or other ordering nature that can pass (transform) into the rules of law. At the same time, technical regulation is a derivative of legal regulation (part of social regulation) and generates technical regulations that are normative legal acts – part of the national legislation of Ukraine, including economic ones. Standardization as an activity creates requirements (norms) that can acquire different forms (fixed in different types of documents: from the standards of the enterprise to the rules of law).

Література:

1. Добровольська В. В. Правове забезпечення державного регулювання економіки : монографія. Одеса, 2010. 258 с.
2. Колбасов О. С. Правовая охрана природы в СССР. *Советское государство и право*. 1967. № 10. С. 41–48.
3. Солоха Д. В., Белякова О. В. Законодавча складова управління розвитком ринку екологічно чистих товарів промислово розвиненого регіону. *Напрями удосконалення протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності* : зб. наук. праць. К., 2010. С. 398–402.

4. Волкова Г. І. Еколого-правові проблеми виробництва і споживання екологічно чистої продукції//Хозяйственное законодательство Украины: практика применения и перспективы развития в контексте европейского выбора: сб. науч. тр. / редкол. Мамутов В. К. (отв. ред.) и др. Донецк, 2005. С. 89–92.

5. Раудсалу В. Ю. Общественное производство и охрана окружающей среды // XXVI съезд КПСС и правовые вопросы совершенствования хозяйственного механизма / отв. ред. В. В. Лаптев. М., 1982. С. 234–240.

6. Брославский Л. И. Ответственность за качество / отв. ред. Б. И. Пугинский. Москва, 1987. 128 с.

7. Землеглядов К. Г. Роль и место стандартизации в научно-техническом прогрессе. *Стандарты и качество*. 1968. № 5. С. 3–6.

8. Маевский С. А. Об организационно-правовых формах государственного руководства техническим прогрессом промышленности. *Советское государство и право*. 1963. № 2. С. 23–32.

9. Мамутов В. К. Совершенствование правового регулирования хозяйственной деятельности (методология, направления) / отв. ред. В. В. Лаптев. К., 1982. 238 с.

10. Овчаренко Р. В. Правовое обеспечение соблюдения обязательных требований к качеству продукции. *Проблеми господарського права і методика його викладання* : зб. наук. праць/редкол. Мамутов В. К. (відп. ред.) та ін. Донецьк, 2006. С. 295–307.

11. Советское хозяйственное право : учебник/Л. К. Воронова, Г. В. Дручок, Г. Л. Знаменский / под общ. ред. И. Г. Побирченко. Киев, 1985. 335 с.

12. Шевердіна О. В. Правові аспекти державного регулювання господарської діяльності. *Хозяйственное законодательство Украины: практика применения и перспективы развития в контексте европейского выбора* : сб. науч. тр. / редкол. Мамутов В. К. (отв. ред.) и др. Донецк, 2005. С. 177–180.

14. Офіційний сайт Міжнародної організації стандартизації. URL: <https://www.iso.org/about-us.html>.

15. База даних Європейських стандартів. URL: <https://standards.cen.eu>.

Черняєва Д. О.,

молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТА ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ НАУКИ, БІЗНЕСУ ТА ВЛАДИ

Зважаючи на виклики сьогодення в Україні відбувається процес пошуку оптимальних шляхів створення умов для якісного переходу до «економіки знань» (інноваційної моделі економіки). Продукування знань перетворилося на джерело нових форм організації бізнесу із новими функціями та відносинами, що складаються, а також із специфічною інфраструктурою, від розвитку якої залежить конкурентоспроможність економіки нашої держави взагалі.

Так, у Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII визначаються правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку у сфері наукової і науково-технічної діяльності, передбачається створення умов для провадження наукової і науково-технічної діяльності, задоволення потреб суспільства і держави у технологічному розвитку шляхом взаємодії освіти, науки, бізнесу та влади.

У свою чергу, дорожня карта інтеграції України до Європейського дослідницького простору у Пріоритеті № 1 «Ефективність національної дослідницької системи» ставить 4 цілі задля підвищення ефективності національної дослідницької системи, однією із яких є забезпечення підвищення рівня взаємодії науки та бізнесу.

З цього приводу хотілось би акцентувати увагу на застосуванні ефективної і дієвої системи гармонійних, горизонтальних взаємовідносин, що базується на міжнародно визнаній моделі Triple Helix «університет – бізнес – держава» (офіційно оприлюдненій у 1995 році) професора Стенфордського університету Генрі Іцковіца у поєднанні із концепцією «Підприємницький університет» Бертона Р. Кларка.